

Найденъ Геровъ „Стоянь и Рада“, но тя завари една — макаръ и неотдавнашна — традиция, която продължи по свой пжтъ да вирѣе въ множество доморасли стихотворци. Така въ 50-тѣ години цѣфна тѣй наречената „даскалска поезия“, яви се Раковски все въ тая посока съ „Горски пжтникъ“ (1857), Жинзифовъ съ пѣснитѣ си прѣзъ 60-тѣ години, а по-сетнѣ съ „Кървава кошуля“ (1870), и домашната традиция — въпрѣки Геровъ, Чинтуловъ, Славейковъ, Ботевъ — завърза много плодове, докато най-послѣ „българската муса“ получи и своя „вънецъ“ отъ А. Франгя.

Пръвъ сериозенъ поетически опитъ у насъ, както казахъ, е поемата на Найденъ Геровъ. Тоя опитъ иде подъ руско влияние и рѣшително опрѣдѣля формалнитѣ пжтища, по които трѣгва нашето стихотворство (ср. М. Арнаудовъ — Раковски и „Горски Пжтникъ“ въ Сб. Б. А. Н. кн. IX, 1918, с. 116). Но Геровъ не бѣше поетъ, и за него „Стоянь и Рада“ едва ли не е толкова случайна творба, колкото сж, на примѣръ, „Риданието“ на Пѣшаковъ и стихотворенията на Огняновичъ. На Геровъ сжщо липсва поетическа дарба, но той имаше това, което липсваше на всички прѣдходници и което бѣше не по-малко важно условие за развитието на поезията ни: познаване на чужди добри образци. Геровъ разбра, че основнитѣ начала на руското стихосложение, тоническото, могатъ и трѣбва да се поставятъ въ основата на нашето, и той даде примѣръ за тѣхното прилагане.

Поемата на Геровъ е написана въ четиристжпенъ ямбъ — единъ отъ най-разпространенитѣ размѣри въ руската поезия, отъ която, очевидно, е заетъ. Тоя размѣръ е спасенъ сравнително най-добрѣ въ посвещението прѣдъ поемата, което по такъвъ начинъ се явява по-важно отъ самата поема:

Не съмъ увиль азъ киткж цвѣте
Да дамъ на Твоя хубость даръ,
Та да Ти влѣзж у срьдце-то
Съ народенъ нашъ обычай старъ;
А вдохновенъ съ любовъ азъ живж,
Въ дуся си влигнжхъ Тебѣ тронъ,
И на отъ срьдце безъ противж
Тебъ жялнж пѣсенъ за поклонъ.